

УДК 640.43

Червоний В.М.

к.т.н., доцент

Вікулова Д.Р.

студентка гр УГРз-61

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна,

м. Харків, Україна

АНАЛІЗ РЕСТОРАННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ВІЙНИ

Ресторанний бізнес є одним із найприбутковіших векторів економічного розвитку в будь-якій країні, а відколи росія розпочала військове вторгнення на початку 2022 року, поточний стан бізнесу в Україні став ще складнішим.

У сфері готельного та ресторанного бізнесу постійно відбуваються зміни, які відповідають сучасним тенденціям та впливають на рівень конкурентоспроможності ринку. В даний час готельний та ресторанний бізнес

вступає у найважливіший період в історії незалежності. Глобальне поширення COVID-19, а тепер повномасштабне вторгнення ворога серйозно вплинуло на бізнес і призвело до критичної фінансової ситуації. Враховуючи, що готельний та ресторанний бізнес має шукати нові активатори та мотиви для виживання та розвитку, це дозволить шукати та приймати ефективні та, водночас, перспективні управлінські рішення.

Протягом року після події 2014 році кількість закладів ресторанного господарства в Україні скоротилася на 5600 одиниць. З них 1,5 тисяч кафе і ресторанів закрилися внаслідок політичної та економічної кризи, та понад 4000 підприємств залишилися на території окупованого Кримського півострова та Донецької та Луганської областей [1. с.127]. Але в наступні 2-3 роки кількість об'єктів значно збільшилася. Станом на кінець травня 2022 року 37% закладів ресторанного господарства в Україні були закриті. Сектор втратив до 60% своїх співробітників, а його доходи впали більш ніж наполовину [2. с.52].

З першого дня бойових дій ресторани, де йшли бойові дії, перетворилися на військово-польові кухні. Цивільне населення, яке ховається від обстрілів у бомбосховищах, внутрішньо переміщені особи і, перш за все, захисники та захисниці, які захищають свою незалежність, потребують гарячої їжі. Якщо раніше кухарі готували їжу для сотень туристів, то тепер вони годують тисячі людей. Існує ряд труднощів, з якими стикаються ресторатори при раптовій зміні профілю роботи [1. с.74].

Ресторанний бізнес не може просто переїхати в безпечніше місце і покінчити з цим. Весь процес тісно пов'язаний з місцем розташування та фізичною можливістю людей відвідувати ресторан.

З якими труднощами стикалися ресторани під час війни?

По-перше, доставка їжі. Першою проблемою, з якою зіткнулися ресторани, була доставка їжі військовим, лікарям, самотнім літнім людям. Оскільки їжа – це питання виживання під час війни, ситуації з доставкою їжі повинні вирішуватися швидко і безперебійно. Найскладніша логістична ситуація склалася в перші тижні війни. Було майже неможливо перевезти їжу зі складу на склад. Зараз

ситуація максимально стабілізувалася, і ресторатори можуть прогнозувати, кому, куди і в якій кількості відправляти їжу. Для цього вони заздалегідь планували оптимальні маршрути. Існує також проблема дефіциту певних товарів. Зараз важко отримати імпорتنі товари. Крім того, деякі постачальники та фабрики припинили свою діяльність.

По-друге, нестача робочої сили. Люди в паніці почали залишати свої домівки і виїжджати за кордон та на Західну Україну. Це призвело до дефіциту робочої сили. Ті, хто вирішив залишитися, тимчасово не могли вийти на роботу, поки ситуація не покращиться. Однак було багато людей, які допомагали ресторанам і кафе як волонтери. Завдяки їм ресторани та кафе поступово відновили роботу, і ми, захисники, змогли отримати свій обід. Зараз на кухнях працюють працівники, які поступово повертаються, та волонтери, які вирішили долучитися до доброї справи.

Сьогоднішні ресторатори впевнені, що, незважаючи на безпрецедентну кризову ситуацію, більшість закладів ресторанного господарства зможе витримати удар. З ринку безповоротно підуть лише ресторани проросійської орієнтації або з російським засновником.

Яке майбутнє чекає на ресторанний бізнес? Поки що зарано говорити про те, що чекає на ресторанний бізнес у майбутньому. Українські ресторатори займають вичікувальну позицію. Робити якісь позитивні чи негативні прогнози ще зарано. Після перемоги ситуація стабілізується, але для цього потрібно об'єднатися вже зараз і зробити все можливе, щоб адаптуватися до нової реальності.

Внаслідок війни попит на готельні та ресторанні послуги знизився майже в усіх регіонах України. Нинішні складні виклики війни не стали на заваді розвитку українського ресторанного бізнесу. Основними проблемами для розвитку готельних та ресторанних послуг є відсутність бомбосховищ, комендантська година, скорочення доходів населення, нестача фахівців, блекаут тощо. У майбутньому відродженню ресторанного бізнесу України сприятиме активна інвестиційна політика, використання технологічних інновацій та

підтримка міжнародної спільноти. Є всі підстави сподіватися, що після перемоги у війні з росією готельно-ресторанний бізнес в Україні підніметься, а українська кухня пошириться на весь світ.

Література:

1. Заячківська Г.А., Сікула А.О. Військовий туризм як один з перспективних напрямків післявоєнного розвитку туризму в Україні. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції *«Сучасні напрями розвитку економіки, підприємництва, технологій та їх правового забезпечення»* (м. Львів, 1-2 червня 2022 р.). Львів: Видавництво ЛТЕУ, 2022. С. 267-269.
2. Дворська І. Туристична галузь після війни: чи можлива реанімація та антикризове управління? Інтернет-видання «Liga.net». 2022. URL: <https://blog.liga.net/user/idvorskaya/article/44952>